

ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU
ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ YAYINLARI

**MODERNLEŞME DÖNEMİ
OSMANLI SİYASİ
METİNLERİ**

Doç. Dr. Mehmet YILDIZ

ANKARA - 2015

1 – Metin

SÛRET-İ HATT-I HÜMÂYÛN^{239*}

MÛCEBİNCE AMEL OLUNA

TUĞRA (Abdülmecid bin Mahmud el-Muzaffer Dâimâ)

Düstûr-ı ekrem ve mu'azzam, müşîr-i efham ve muhterem, nizâmü'l-âlem, nâzımu menâzıme'l-ümem, müdebbiru umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb, mütemmimü mehâmî'l-enâm bi'r-re'yi's-sâib, mümehhidü bünyâni'd-devleti ve'l-ikbâl, müşeyyidü erkânî's-sa'âdeti ve'l-iclâl, mürettibü merâtibe hilâfeti'l-küb râ, mükemmilü nâmûsı's-saltanatı'l-uzmâ,²⁴⁰ el-mahfûf bi-sunûfı avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ, bi'l-fi'l sadr-ı a'zam-ı sûtûde-şiyem ve vekîl-i mutlak-ı kaviyyü'l-himemim olup Mecîdiye nişân-ı hümâyûnumun birinci rütbesini ve nişân-ı imtiyâz-ı Devlet-i aliyyemi hâiz ve hâmil olan vezîr-i me'âlî-semîrim Mehmed Emin Âlî Paşa; - edâme'llâhü te'âlâ iclâlehü ve zâ'afa bi't-te'yîdi iktidârahü ve ikbâlehü - tevkî-i refî-i hümâyûnum vâsıl olıcak ma'lûm ola ki;

Yed-i mü'eyyed-i mülûkâneme vedî'a-i cenâb-ı bârî olan kâffe-i sunûf-ı tebe'a-i şâhânemin her cihetle temâmî-i husûl-i sa'âdet-hâli, akdem-i efkâr-ı hayriyyet-disâr-ı pâdişâhânem olarak, cülûs-ı meymenet-me'nûs-ı hümâyûnum gününden berü bu bâbda zuhûra gelen himem-i mahsûsa-i şâhânemin hamd olsun pek çok semere-i nâfi'ası meşhûd olup mülk ü milletimizin ma'mûriyyet ü serveti ân be-ân tezâyüd etmekte ise de, Devlet-i aliyyemizin şânına muvâfık ve milel-i mütemeddine arasında bi-hakkın hâiz olduğu mevki-i âlî ve mühimme lâyıık olan hâlin kemâle îsâli için şimdîye kadar vaz' u te'sîsine muvaffak olduğum nizâmât-ı cedîde-i hayriyyenin ez-sernev' te'kîd ü tevsî'i, matlûb-ı ma'delet-mashûb-ı pâdişâhânem olduğu halde, umûm-ı tebe'a-i şâhânemizin mesâ'î-i cemîle-i hamîyyet-kârâneleri ve müttefik-i hâss-ı bâhirü'l-ihlâsımız olan düvel-i müfahhamenin himmet ve mu'âvenet-i hayr-hâhâneleri eseri olmak üzere Devlet-i aliyyemizin bu kerre bi-inâyetillâhi te'âlâ,²⁴¹ hâricen hukûk-ı seniyyesi bir kat daha te'ekküdü eylediğine ve bu cihetle şu asır, Devlet-i aliyyemiz için bir zamân-ı hayriyyet-iktirânın mebdei olacağından, dâhilen dahi saltanat-ı seniyyemizin tezyîd-i kuvvet ü miknetini ve revâbıt-ı kalbiyye-i vatandâşi ile birbirine merbût olan ve nazar-ı ma'delet-eser-i müşfikânemde müsâvî bulunan kâffe-i sunûf-ı tebe'a-i şâhânemin her yüzden husûl-i temâmî-i sa'âdet-i hâl ve memâlik-i şâhânemizin ma'mûriyyetini müstelzim olacak esbâb u vesâilin ân be-ân ilerülemesi, murâd-ı merhamet-i'tiyâd-ı mülûkânem iktizâsından bulunduğu binâen, husûsât-ı âtiyetü'z-zikrin icrâsına irâde-i ma'delet-ifâde-i pâdişâhânem şeref-sâdır olmuştur. Şöyle ki:

239 * *Tanzimat Devrine Ait Bir Kısım Resimler ve Vesikalar*, İstanbul, Maarif Vekaleti, 1940, (A). BOA, *İrâde Meclis-i Mahsus (İ.MM)*, nr. 245 (B). *Düstûr*, I. Tertib, C I, Dersâadet: Matbaa-i âmire, 1289, s. 7-14 (C) [Bu surette elkab kısmı çıkarılmıştır. Metin, ba'de'l-elkab lafzıyla başlamaktadır]. *Takvîm-i vekâyi*, Sayı. 539, 25 C. 1272 (D); *Cerîde-i Havâdis*, Sayı 777, 13 C. 1272 (E).

240 nâmûsı's-saltanatı'l-uzmâ A, E, C, D: nâmûsı saltanatı'l-uzmâ B.

241 bi-inâyetillâhi te'âlâ C: bi-inâyetihillâhi te'âlâ B; bi-inâyetihî te'âlâ A, E, D.

Gülhâne'de kırâ'at olunan Hatt-ı hümâyûnum ile ve Tanzîmât-ı hayriyyem²⁴² mücebince, her dîn ü mezhebde bulunan kâffe-i tebe'a-i şâhânem hakkında bilâ-istisnâin emniyyet-i cân u mâl ve mahfûziyyet-i nâmûs için taraf-ı eşref-i pâdişâhânemden va'd ü ihsân olunmuş olan te'mînât bu kerre dahi te'kîd ü te'yîd kılındığından, bunun kâmilen fi'le çıkarılması için tedâbîr-i müessirenin ittihâz olunması;

Ve zîr-i cenâh-ı âtifet-i seniyye-i pâdişâhânemde olarak, Memâlik-i mahrûse-i şâhânemde bulunan Hıristiyan vesâir tebe'a-i gayr-i müslime cemâ'atlerine, ecdâd-ı izâmım taraflarından verilmiş ve sinîn-i ahîrede i'tâ ve ihsân kılınmış olan bi'l-cümle imtiyâzât ve mu'âfiyât-ı rûhâniyye, bu kerre dahi takrîr ü ibkâ kılınup fakat Hıristiyan ve tebe'a-i gayr-i müslime-i sâirenin her bir cemâ'ati, bir mehl-i mu'ayyen içinde, imtiyâzât ve mu'âfiyât-ı hâzıralarının rû'yet ü mu'âyenesine ibtidâr ile, ol bâbda vaktin ve gerek âsâr-ı medeniyyet ve ma'lûmât-ı müktesebenin îcâb etdirdiği ıslâhâtı, irâde ve tensîb-i şâhânem ile ve Bâb-ı âlîmizin nezâreti tahtında olarak, mahsûsan patrikhanelerde teşkil olunacak meclisler ma'rifetiyle bi'l-müzâkere, cânib-i Bâb-ı âlîmize arz u ifâde eylemeğe mecbûr olarak;

Cennet-mekân Ebu'l-feth Sultân Mehmed Hân-ı sâni hazretleri ve gerek ahlâf-ı izâmları taraflarından patrikler ile Hıristiyan piskoposlarına i'tâ buyurulmuş olan ruhsat u iktidâr, niyât-ı fütüvvet-kârâne-i pâdişâhânemden nâşi, işbu cemâ'atlere te'mîn olunmuş olan hâl ü mevki'-i cedîd ile tevfiik olunup

Ve patriklerin el-hâletü hâzihî carî olan usûl-i intihâbiyyeleri ıslâh olunduktan sonra, patriklik berât-ı âlisinin ahkâmına tatbîkan kayd-ı hayât ile nasb u ta'yîn olunmaları usûlünün tamâmen ve sahîhan icrâ ve Bâb-ı âlîmiz ile cemâ'ât-ı muhtelifenin rüesâ-yı rûhâniyyesi beyninde karârgâr olacak bir sûrete tatbîkan patrik ve metropolit ve murahhasa ve piskopos ve hahamların hîn-i nasbında usûl-i tahlîfiyyenin ifâ kılınması;

Ve her ne sûret ve nâmla olur ise olsun râhiblere verilmekte olan cevâiz ve avâidât cümleten men' olunarak, yerine patriklere ve cemâ'at başlarına vâridat-ı mu'ayyene tahsîs ve ruhbân-ı sâirenin dahi rütbe ve mansıplarının ehemmiyyetlerine ve bundan sonra verilecek karâra göre, kendülerine ber-vech-i hakkâniyyet ma'âşlar ta'yîn olunup fakat Hıristiyan râhiblerinin emvâl-i menkûle ve gayr-i menkûlelerine bir gûne sekte îrâs olunmayarak,

Hıristiyan vesâir tebe'a-i gayr-i müslime cemâ'atlerinin milletce olan maslahatlarının idâresi, her bir cemâ'atin ruhbân ve avâmı beyninde muntehab a'zâdan mürekkebe bir meclisin hüsn-i muhâfazasına havâle kılınması;

Ve ahâlîsi cümleten bir mezhebde bulunan şehir ve kasaba ve karyelerde icrâ-yı âyine mahsûs olan ebniyenin ve gerek mekteb ve hastahâne ve mezarlık misillü sâir mahallerin hey'et-i asliyyeleri üzere ta'mîr ve termîmlerine bir gûne mevâni' îkâ' olunmayup böyle mahallerin müceddeden inşâsı lâzım geldikde, patrik veyâ rü'esâ-yı milletin tasvîbi hâlinde, bunların resm ve sûret-i inşâsı bir kerre cânib-i Bâb-ı âlîmize arz olunmak iktizâ ideceğinden bâ-suver-i ma'rûza kabûl ile, müte'allık olacak irâde-i seniyye-i mülûkânem mücebince iktizâsı icrâ veyâ bir müddet-i mu'ayyene zarfında, ol bâbda olan i'tirâzât beyân olunup

242 Tanzîmât-ı hayriyyem A, D, E: Tanzîmât-ı hayriyye B, C.

Bir mezhebin cemâ'ati yalnız olarak, yani²⁴³ sâiriyle karışık olmayarak bir mahalde bulunur ise, o yerde âyine müte'allık husûsâtı zâhiren ve alenen icrâda bir dürlü kuyûda dûçâr olmayup ahâlîsi edyân-ı muhtelifede bulunan cemâ'atlerden mürekkeb olan şehir ve kasaba ve karyelerde ise, her bir cemâ'atin takımı sâkin olduğu ayruca mahalde,²⁴⁴ bâlâda bast u beyân olunan usûle ittibâ'an kendü kilisa ve hastahâne ve mekteb ve mezarlıklarını ta'mîr ve termîme muktedir olabilmesi ve müceddeden inşâ olunması iktizâ eyleyen ebniyeye gelince; bunlar için ruhsat-ı lâzimeyi patrikler veyâhûd cemâ'ât metropolidleri cânib-i Bâb-ı âlîmizden istid'â edüp Devlet-i aliyyemizce bunda bir gûne mevâni'-i mülkiyye olmadığı halde ruhsat-ı seniyyem erzân kılınması ve bu makûle işlerde hükûmet tarâfından vukû' bulacak mu'âmelât külliyyen hasbî olması;

Ve bir mezhebe tâbi' olanların adedi ne mikdâr olur ise olsun, ol mezhebin kemâl-i serbestî ile icrâ olunmasını te'mîn için tedâbîr-i lâzime ve kaviyyenin ittihâz kılınması;

Ve mezheb ve lisân veyâhûd cinsiyyet cihetleriyle sunûf-ı tebe'a-i saltanat-ı seniyyemden bir sınıfın âhar sınıfından aşağı tutulmasını mutazammın olan kâffe-i ta'bîrât u elfâz ve temyîzât, muharrerât-ı Dîvâniyyeden ile'l-ebed mahv u izâle kılınması ve âhâd-ı nâs beyninde veyâhûd me'mûrîn taraflarından dahi mûcib-i şeyn ü âr olacak veya nâmûsa dokunacak her dürlü ta'rîf ü tavsîfin isti'mâli kânunen men' olunması,²⁴⁵

Ve çünkü Memâlik-i mahrûsemde bulunan her dîn ü mezhebin âyini ber-vech-i serbestî icra olunduğundan tebe'a-i şâhânemden hiç bir kimesne, bulunduğu dînin âyininin icrâdan men' olunmaması ve bundan dolayı cevr ü ezâ görmemesi ve tebdîl-i dîn ü mezheb etmek üzere kimse icbâr olunmaması;

Ve saltanat-ı seniyyemizin me'mûrîn ve hademesinin intihâb u nasbı, tensîb ve irâde-i şâhâneme menût olarak tebe'a-i Devlet-i aliyyemin cümlesi, her kangı milletden olur ise olsun, devletin hizmet ve me'mûriyetlerine kabûl olunacaklarından, bunlar ehliyyet ve kâbiliyyetlerine göre umûm hakkında mer'ıyyü'l-icrâ olacak nizâmâta imtisâlen me'mûriyyetlerde istihdâm olunmaları;

Ve saltanat-ı seniyyem tebe'asından bulunanlar, mekâtib-i şâhânemin nizâmât-ı mevzû'alarında gerek since ve gerek imtihânca mukarrer olan şerâyıtı îfâ eyledikleri takdirde cümlesi, bilâ-fark u temyîz Devlet-i aliyyemin mekâtib-i askeriyeye ve mülkiyyesine kabûl olunması;

Ve bundan başka her bir cemâ'at, ma'ârif ve hıref ü sanâyi'e dâir milletce mektebler yapmağa me'zun olup fakat bu makûle mekâtib-i umûmiyyenin usûl-i tadrîsi²⁴⁶ ve mu'allimlerinin intihâbı, a'zâsı taraf-ı şâhânemden mansûb muhtelit bir Meclis-i ma'ârifin nezâret ve teftîşi tahtında olması;

Ve ehl-i İslâm ile Hıristiyan vesâir tebe'a-i gayr-i müslime miyânesinde, veyâhûd tebe'a-i İseviyye vesâir tebe'a-i gayr-i müslimeden mezâhib-i muhtelifeye tâbi' olanların birbiri beyninde,

243 yani B, C: - A, D, E.

244 mahalde A, D, E: mahallede B, C.

245 men' olunması A, B: men' u def' olunması C, D, E.

246 usûl-i tadrîsi A, D, E: usûl-i tadrîs B, C.

ticâret veyâhûd cinâyâta müte'allık zuhûra gelecek cemî'-i de'âvî, muhtelit dîvânlarâ havâle olunup istimâ'-ı da'vâ için, işbu dîvânlar tarafından akd olunacak meclisler alenî olacağından müdde'î ile müdde'â-aleyh muvâcehe olunarak, bunların ikâme edecekleri şâhidler tekârîr-i vâkı'alarını dâimâ kendü âyîn ve mezhepleri üzere icrâ edeceklerini birer yemîn ile tasdik eylemeleri;

Ve hukûk-ı âdiyyeye âid olan de'âvî dahi eyâlât ve elviye muhtelit meclislerinde vâlî ve kâdî-i memleket hâzır oldukları halde, şer'an veya nizâmen ru'yet olunup işbu mehâkim ve mecâlisde muhâkemât-ı vâkı'a alenî icrâ olunması;

Ve Hıristiyan vesâir tebe'a-i gayr-i müslimedden iki kimse beyninde hukûk-ı irsiyye gibi de'âvî-i mahsûsa sâhib-i da'vâ olanlar, istedikleri halde patrik veyâ rü'esâ ve mecâlis ma'rifetiyle ru'yet olunmak üzere havâle kılınması;

Ve mücâzât ve ticâret kânunlarıyla muhtelit dîvânlarda icrâ olunacak usûl ve nizâmât-ı murâfâ'ât, mümkün mertebe sür'atle ikmâl olunarak ve zabt u tedvîn kılınarak, Memâlik-i mahrûse-i şâhânemde müstâ'mel olan elsine-i muhtelifeye terceme ile neşr ü i'lân olunması;

Ve hukûk-i insâniyyeyi hukûk-ı adâlet ile tevfiik etmek için, mazınna-i sû' olanların veyâhûd te'dîbât-ı cüz'iyeye müstahak bulunanların habs ü tevkîflerine mahsûs olan kâffe-i mahbes ve mahâll-i sâirede, usûl-i habsiyyenin mümkün mertebe müddet-i kalîle zarfında islâhına mübâşeret olunması;

Ve her halde habshânelerde bile cânib-i saltanat-ı seniyyemden vaz' kılınan nizâmât-ı inzibâtiyyeye muvâfık olan mu'âmelâtdan mâ'adâ hiçbir gûne mücâzât-ı cismâniyye ve eziyyet ve işkenceye müşâbih kâffe-i mu'âmele dahi kâmilen lağv u ibtâl kılınması ve bunun hilâfında vukû' bulacak harekât şedîden²⁴⁷ men' u zecr olunacağından mâ'adâ, bunun icrâsını emreden me'mûrîn ile bi'l-fi'l icrâ eyleyen kesânın dahi cezâ kânunnâmesi iktizâsınca tekdîr ü te'dîb olunması;²⁴⁸

Ve Dâru's-saltanatî's-seniyyem ve eyâlât ve bilâd ve kurâda umûr-ı zabtiyye tanzîmi maddesi, âsûde-hâl olan kâffe-i tebe'a-i mülûkâneme kendü mâl u canlarının muhafazasına sahîhan ve kaviyyen emniyyet verecek sûretde tanzîm kılınması;

Ve vergünün müsâvâtı, tekâlîf-i sâirenin müsâvâtını mücib olduğu²⁴⁹ misillü, hukûkca olan müsâvât dahi vezâifce olan müsâvâtı müstelzim olduğundan, Hıristiyan vesâir tebe'a-i gayr-i müslime dahi ahâlî-i İslâm misillü hisse-i askeriyye i'tası hakkında mu'ahharan verilen karâra inkiyâd mecbûriyyetinde bulunması ve bu husûsda bedel vermek veya nakden akçe i'tâsıyla hıdmet-i fi'liyyeden mu'âf olmak usûlünün icrâ olunması ve İslâm'dan mâ'adâ tebe'anın sunûf-ı askeriyye içinde sûret-i istihdâmları hakkında nizâmât-ı lâzîme yapılp müddet-i kalîle-i mümkün zarfında neşr ü i'lân kılınması;

Ve eyâlât ve elviye meclislerinde tebe'a-i Müslime ve İseviyye vesâireden bulunan a'zânın emr-i intihâblarını bir sûret-i sahîhaya koymak ve ârânın doğruca zuhûrunu te'mîn eylemek

247 harekât şedîden B, C: harekât-ı şedîde A, D, E.

248 tekdîr ü te'dîb olunması B, C: tebdîl ü te'dîb olunması A, D, E.

249 mücib olduğu B, C: mücib olacağı A, D, E.

içün işbu meclislerin sûret-i terkîb ve teşkîlleri hakkında olan nizâmâtın ıslâhına teşebbüs ile Devlet-i aliyem netîce-i ârâyı ve verilen hükm ü karârı sahîhan bilmek ve buna nezâret etmek esbâb ve vesâil-i mü'essiresinin istihsâlini mütâla'a eylemesi;

Ve çünkü bey' u fûrûht ve tasarruf-ı emlâk ve akâr maddeleri hakkında olan kavânîn, kâffe-i tebe'a-i mülûkânem hakkında müsâvî olduğundan, kavânîn-i Devlet-i aliyeme ve nizâmât-ı zâbita-i belediyyeye ittibâ' u imtisâl eylemek ve asıl yerlü ahâlînin verdikleri tekâlîfi vermek üzere, saltanat-ı seniyyem ile düvel-i ecnebiyye beyninde yapılacak suver-i tanzîmiyyeden sonra, ecnebîye dahi²⁵⁰ tasarruf-ı emlâk müsâ'adesinin i'tâ olunması;

Ve tebe'a-i saltanat-ı seniyyemin kâffesi üzerine tarh olunacak vergü ve tekâlîf, sınıf ve mezheblerine bakılmayarak bir sûretde ahz olunmakda idüğünden, işbu tekâlîfin ve âle'l-husûs a'şârın ahz u istifâsında vukû' bulmakda olan sû'-i isti'mâlâtın ıslâhı tedâbir-i serî'ası mütâla'a ve müzâkere olunup doğrudan doğruya ahz-ı vergü etmek usûlünün peyderpey icrâsı kâbil oldukca, vâridât-ı Devlet-i aliyemin ilzâm olunması usûlünün yerine bu sûret ittihâz kılınup usûl-i hâliyye cârî oldukca me'mûrîn-i Devlet-i aliyem ile mecâlis a'zâlarının, müzâyedeleri alenen icrâ olunacak olan iltizâmâtından birini deruhde etdirmeleri veya bir gûne hisse almaları mücâzât-ı şedîde ile men' kılınması;

Ve tekâlîf-i mahalliyye dahi, mehmâ emken mahsûlâta hâlel vermeyecek ve ticâret-i dâhiliyyeye mâni' olmayacak sûretde vaz' u ta'yîn olunması;

Ve umûr-ı nâfi'a için ta'yîn ve tahsîs olunacak mebâliğ-ı münâsibeye, berren ve bahren inşâ ve ihdâs olunacak turuk u mesâlikden istifâde edecek olan eyâlât ve sancaklarda vaz' u te'sîs kılınacak vergü-yi mahsûslar dahi ilâve edilmesi;

Ve saltanat-ı seniyyemin beher sene için vâridât ve masârîfât defterinin tanzîm ve irâ'esi hakkında mu'ahharen bir nizâm-ı mahsûs yapılmış olduğundan, bunun temâmî-i icrâ-yı ahkâmına i'tinâ olunması;

Ve herbir me'mûrîne tahsîs kılınmış olan ma'âşların hüsn-i tesviyesine mübâşeret kılınması;

Ve herbir cemâ'atin rü'esâsıyla taraf-ı eşref-i şâhânemden ta'yîn olunacak birer me'mûrları, tebe'a-i saltanat-ı seniyyemin umûmuna âid ve râci' olan maddelerin müzâkerâtında Meclis-i vâlâda bulunmak üzere, makâm-ı celîl-i vekâlet-i mutlakamdan mahsûsan celb olunup ve işbu me'mûrlar birer sene için ta'yîn kılınup bunlar me'mûriyyetlerine başladıkları gibi tahlîf olunmaları;

Ve Meclis-i vâlânın a'zâsı, gerek âdî ve gerek fevka'l-âde vukû' bulan ictimâ'larında, re'y ü mütâla'alarını doğruca beyân ve ifâde etmeleri ve bundan dolayı aslâ rencîde olunmamaları;

Ve ifsâd ve irtikâb u i'tisâfa dâir olan kavânînin ahkâmı, kâffe-i tebe'a-i saltanat-ı seniyyem haklarında her kangı sınıfta ve ne türlü me'mûriyyetde bulunurlar ise bulunsunlar, usûl-i meşrû'asına tevfikân icra olunması;

Ve Devlet-i aliyemin tashîh-i usûl-i sikke ile umûr-ı mâliyyesine i'tibâr verecek banka misillü şeyler yapılup Memâlik-i mahrûse-i şâhânemin menba'-ı servet-i maddiyyesi olan husûsâta iktizâ iden sermâyelerin ta'yîniyle ve mahsûlât-ı memâlik-i şâhânemin nakli için îcâb

250 ecnebîye dahi B, C: ecnebiyyeye dahi A, D, E.

eden turuk u cedâvilin küşâdıyla ve emr-i zirâ'at ve ticâretin tevessu'una hâil olan esbâbın men'iyle, teshîlât-ı sahîhanın icrâ olunması ve bunun için ma'ârif ve ulûm ve sermâye-i Avrupa'dan istifâdeye bakılması esbâbının bi'l-etrâf mütâla'asıyla peyderpey mevkî-i icrâya konulması maddelerinden ibâret olmağla, siz ki Sadr-ı a'zam-ı sûtûde-şiyem-i müşârün-ileyhsiz, işbu fermân-ı celîlü'l-ünvân-ı mülûkânemi usûlü üzere gerek Dersa'âdetimde ve gerek memâlik-i şâhânemin her bir tarafında i'lân u işâ'atle, husûsât-ı meşrûhanın bâlâda beyân olunduğu vechile icrâ-yı iktizâlarına ve bundan böyle ahkâm-ı celîlesinin dâimâ ve müstemirren mer'ıyyü'l-icrâ tutulması esbâb-ı lâzime ve vesâil-i kaviyyesinin istihsâl ü istikmâli husûsuna, bezl-i cell-i himmet eylesesiz; şöyle bilesiz; alâmet-i şerîfeme i'timâd kılarsız. Tahrîren fî evâil-i şehr-i Cumâde'l-âhire, sene isnâ ve seb'în ve mieteyn ve elf [9-18 Şubat 1856].

Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse²⁵¹

[İlanı: 11 Cumâde'l-âhire1272/18 Şubat 1856].

251 be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse B: -A, C, D, E.